

Mielipide liittyen Helsingin uuden meriläjitysalueen YVA-selvitykseen

Uudenmaan ELY-keskukselle:

Meriläjitys on tehokas tapa rakennus- ja ruoppausmassojen hävittämiseen. Vanhan alueen täyttyessä Helsinki ansaitsee uuden alueen tai kaksikin, joissa tätä tärkeää ja teolliset mittakaavat täyttävää toimintaa voidaan tehokkaasti jatkaa. YVA-prosessin tuloksena on päädytty kuuteen mahdolliseen alueeseen.

Mielestäni alue 13, Gustav Adolf etelä, ei tule kuitenkaan kyseeseen läjitysalueena, sillä **alue sijaitsee aivan liian lähellä kulttuurihistoriallisesti merkittävää Gustav Adolfin hylkyä. Hylkyä uhkaa merkittävä ja todellinen sedimentaatoriski.**

Oma taustani

Olen espoolainen diplomi-insinööri. Ehdolla olevilla läjitysalueilla olen virkistysveneillyt 37 vuoden ajan. Sukellusta olen harrastanut 25 vuotta ja vedenalaista valokuvausta 20 vuotta. Tunnen suomalaisen vedenalaisen maailman ja sen visuaalisuuden erittäin hyvin. Kuvateokseni Vedenalainen Suomi ilmestyy huhtikuussa 2013, ja se sisältää mm. kaksi aukeamaa kuvia Gustav Adolfin hylystä. Kyseisen hyllyn valitsin kirjaan edustamaan vedenalaista kulttuuriperimäämme. Diplomi-insinöörikoulutukseni auttaa minua ymmärtämään asioiden mittakaavoja ja siten niiden vaikuttavuutta. Mielestäni tämä kannanottoni on **poikkitieteellinen asiantuntija-arvio.**

Gustav Adolfin hylky

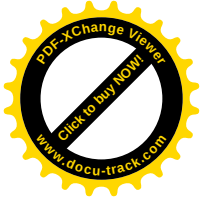
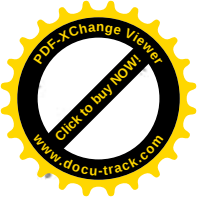
Gustav Adolf upposi 1788. Laiva oli osa Ruotsin sotilasmahtia. Se upposi noin 20 metrin syvyyteen moreenipohjalle. Hylky on hajonnut, mutta siitä huolimatta se kuuluu ehdottomasti kulttuurihistoriallisesti Suomen kymmenen arvokkaimman hyllyn joukkoon. Se on myös osa Suomenlinnan maailmanperintökohdetta.

Hyllyn alueella sedimentaatio on hyvin vähäistä. Yli 220 vuoden jälkeen hyllyn osien päällä on tyypillisesti vain pari millimetriä sedimenttiä. Tähän ovat selityksenä moreenipohja, joka ei juurikaan "pölyä" ja sijainti kirkkaissa vesissä Vantaanjoen purkaumasedimentin ulkopuolella.

Oheisten kuvien perusteella on helppo havaita nykyinen sedimentaation vähäisyys.

(02.00)

Alueen 13 vaikutusarviointi YVA-selvityksen taulukossa

YVA-selvityksen yhteenvetotaulukon (vaikutusten arviointi) mukaan alue 13 (Gustav Adolf etelä) näyttää varsin houkuttelevalta läjitykselle. Taulukon mukaan negatiivisia vaikutuksia ei juuri ole.

Tarkempi tarkastelu kuitenkin osoittaa, että kohdassa Vaikutukset vedenalaiseen kulttuuriympäristöön on tehty arviointi, joka perustuu kokonaan matemaattiseen mallinnukseen ja jonka luotettavuus on kyseenalainen. Alueen 13 läheisyydessä (materiaalin mukaan vain 500 metrin etäisyydellä) sijaitsee hylky, jota ei tule vaarantaa edes pienellä sedimentaatiolla. Kohteen herkkyyden on arvioitu väärin. **Kohde on uniikki ja erityisen herkkä.** Siksi pienikin vaikutus aiheuttaa suuren merkittävyyden. Lisäksi arvioin, että sameutumisen ja siitä aiheutuvan sedimentaation mallinnus ei välttämättä vastaa todellista tilannetta tai ainakin sisältää suuria epävarmuustekijöitä.

Sameneminen, sedimentaatio ja YVA-selvityksen arvio niistä

Ensinnäkin täytyy todeta, että on hyvä että sameutumista on tarkasteltu ylipäänsä. Alla esittämäni arviot olisivat mahdottomia, ellei aiheesta olisi tehty mallinnusta.

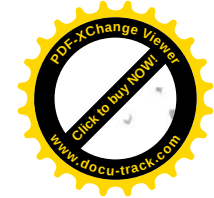
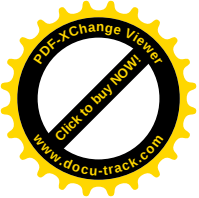
Läjitys aiheuttaa väistämättä veden samenemista ja sedimentaation lisääntymistä lähialueilla. Kysymys on vain samenemisen määrästä ja sen ajallisesta kestosta.

Hankkeessa on kysymys teollisen mittakaavan toiminnasta. Määräksi on arvioitu viisi miljoonaa kuutiota kymmenessä vuodessa. Määrä on valtava, ehkäpä 10 000 proomulastia, mutta toki se mahtuu hyvin mereen, joka on vielä paljon valtavampi. Läjityspaikka vain pitää valita huolella.

Ajallisen keston osalta voidaan arvioida, että toiminta on jatkuvaa läjityskaudella, eli useita proomulasteja vuorokaudessa.

Proomu avaa pohjaluukut ja läjitysmassa putoaa pohjalle, jossa se törmää pohjasedimenttiin. Tästä seuraa pohjan pöllähdys, jota on käsitelty mallinnuksen keinoin. Olettaen, että pohjavirtaukset ovat hitaita, pöllähdys ei leviä ”kovin” pitkälle. Pohjavirta suuntaa pöllähdysten, joten sen sameuttava vaikutus ei vaimene etäisyyden neliössä, mutta koska avoimella merellä pohjavirran suunta on satunnainen, pitkän ajanjakson kuluessa voidaan arvioida, että sameutumista ja sedimentaatiota tapahtuu keskimäärin yhtä paljon joka suunnassa ja siten sedimentaation määrä on ainakin likimain suhteessa etäisyyden neliöön. Koska alue 13 on viidensadan metrin päässä ja muut ulkomeren alueet kolmen kilometrin päässä hylystä, voidaan arvioida, että valitsemalla kauempana oleva alue sedimentaation määrä putoaa 1/36 –osaan eli pyöristettynä 1/40-osaan. Arvio on toki hyvin karkea mutta kuitenkin suuntaa-antava. Siis, **valitsemalla kauempana oleva levitysalue, hyllyn sedimentaatiouhka pienenee dramaattisesti.**

Mallinnuksessa on oletettu, että väliveteen jäävä pilvi on merkityksetön, eikä sitä ole siten lainkaan käsitelty mallinnuksessa. Väliveden pilvi on erityisen leijuvaa materiaalia (sillä se ei välittömästi painunut pohjaan). Läjitetävän materiaalin laatu ja sen vesipitoisuus vaikuttavat todella paljon siihen, millainen pilvi jää väliveteen. Pilvi joka tapauksessa etenee eri tavalla kuin pohjapöllähdyspilvi, sillä se on pinnassa (jossa pintavirtaukset ovat usein 20-70 cm/sek kun

pohjalla vain 0-4 cm/sek), se on kaukana pohjasta (30- 40 m etäisyydellä) ja lisäksi materiaali on erityisen leijuvaa. Väliveden pilvi leviää siten kauaksi ennen laskeutumistaan, toki sekoittuen ja liudentuen, kun etäisyys kasvaa. **Joka tapauksessa oletus siitä, että väliveden pilvi on sameutumisen ja sedimentaation kannalta merkityksetön, perustuu ajatukseen, että esim. 10 NTU sameneneminen on hyväksyttävää** (ks. seuraava kappale).

Pitää siis tarkastella vielä erikseen, mikä on "vähäistä" sameutumista. Mallinnusdokumentin mukaan luontainen veden sameus on noin 1,5 NTU Gustav Adolf-hylyn tarkastelualueella. Sukeltajat käyttävät sameuden arviointiin vaakanäkyvyyttä. Gustav Adolfilla vaakanäkyvyys on tyypillisesti 5-10 m eli 1-2NTU. Sukeltajien kokemukset ja mittaustulokset vastaavat siis hyvin toisiaan nykytilanteessa. Sukeltajien näkökulmasta mallinnuksen 10 NTUta vastaa yhden metrin vaakanäkyvyyttä eli käytännössä "läpinäkymätöntä savivelliä". Mallinnusdokumentissa todetaan, että "paljain silmin havaittavan sameuden rajana pidetään yleisesti arvoa 10 NTU-yksikköä, joka laskee näkösyvyyden tasolle 1 m." Väite on yksinkertaisesti väärä. **Gustav Adolfin hylillä luontaisen NTU-arvon (noin 1.5) nousu arvoon 10 romahduttaisi ympäristöolosuhteet.** Tämän suuruusluokan sameutuminen ei ole missään tapauksessa hyväksyttävää.

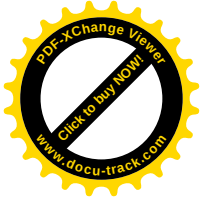
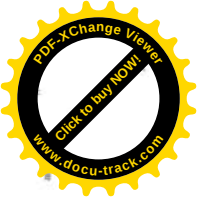
Mallinnusdokumentin kuvassa 15. NTU-arvo on 150 metrin etäisyydellä 20-50 NTU eli vesi on todella sameaa. Kuvan vesipatsaassa ei sameutta ole, mutta tämä arvatenkin johtuu siitä, että virtaus on vienyt sameuden "johonkin suuntaan" ja väliveden pilvi ei ole enää läjityskohdan luona. Johtopäätökseni on, että mallinnuksessa arvotettu "vähäinen" sameutuminen voikin todellisuudessa tarkoittaa ympäristöolosuhteiden dramaattista huonontumista hyllyn alueella.

Hylyn alue on noin 50*20 metriä eli yhteensä 1000 neliötä. Jos oletetaan, että nykyinen keskimääräinen sedimentaatiokerros on kaksi millimetriä paksu, saadaan kokonaissedimentaatioksi kyseisellä alueella kaksi (!) kuutiota. Jos alue 13 valitaan läjitykseen ja **viidestä miljoonasta kuutiosta vain kaksikin kuutiota laskeutuu hylkyalueelle, sedimentaation määrä kasvaa 100%.** Tämä mittakaavatarkastelu osoittaa, kuinka herkkä hylky on vähäisellekin laskeumalle.

Läjitys 30-40 metrin syvyyteen ei ole ainakaan kansainvälisesti uusi asia, sillä läjitystarpeita on kaikilla merenrantakaupungeilla. YVA-selvityksessä sameutumisvaikutukset on kuitenkin kokonaan tai lähes kokonaan arvioitu mallinnuksen avulla. Uskon, että empiiristä tietoa olisi ollut saatavilla ainakin kansainvälisesti, mutta tällaista informaatiota dokumentti ei sisällä. **Empiiriset tutkimukset tieteellisine analyyseineen ovat mielestäni luotettavampia kuin pelkkä matemaattinen mallinnus.**

Inhimillinen erehdys

Myös inhimillinen erehdys on aina mahdollinen. Merellä 500 metrin varoetäisyys on lyhyt. Kun läjitetään tuhansia kuormia, on aina mahdollista, että inhimillisen erehdyksen takia kuorman läjitys tapahtuu suoraan Gustav Adolfin päälle. Tällaisen tapahtuman todennäköisyys on pieni, mutta seuraukset toisaalta vakavat.

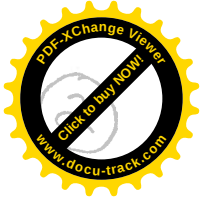
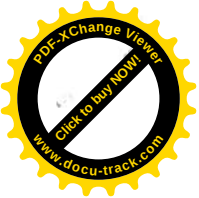

Vetoomus

Helsingin Satama on lopullisen ympäristöluvan hakija. Merenkulku ja sen historia ovat Helsingin Sataman DNAssa. Olen varma, että Helsingin Satama arvostaa ja kunnioittaa omaa perimäänsä eikä siten hae ympäristölupaa alueelle 13, Gustav Adolf etelä.

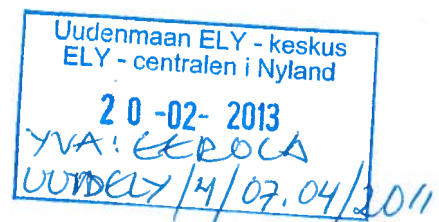
Kunnioittaen,

Espoossa 7.2.2013

LAUSUNTO

Uudenmaan ELY-keskus
PL 36
00521 Helsinki

RUOPPAUSMASSOJEN MERILÄJITYSALUE HELSINGIN EDUSTALLA

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman "Ruoppausmassojen meriläjitysalue Helsingin edustalla" mukaan yksi vaihtoehtoista uudeksi ruoppausjätteen meriläjitysalueeksi, VE 13 Kustaa Aadolf etelä, sijaitsee ainoastaan 500 metrin päässä Kronprins Gustav Adolfin hylystä.

Ruotsalainen linjalaiva Kronprins Gustav Adolf upposi Helsingin edustalla vuonna 1788. Museovirasto on rakentanut Kronprins Gustav Adolfin hyllylle Suomen ensimmäisen kulttuurihistoriallisen vedenalaisen puiston. Ainutlaatuisena vedenalaisena museona Kronprins Gustav Adolf on eräs Suomen merkittävimmistä hylkykohteista.

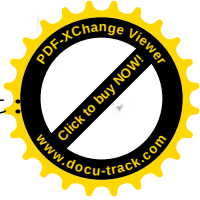
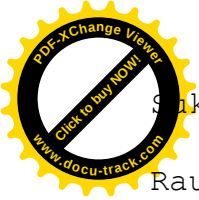
Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa ruoppausjätteen meriläjitysalue VE 13 Kustaa Aadolf etelän haittoja Kronprins Gustav Adolfin hylkypuistolle pyritään vähättelemään. Mallinnuksen antama **sameneminen** kuitenkin kuvaa keski-arvoista tilannetta ja veden sameutta – hyllyn **liettymisen** kannalta ratkaisevia ovat samenemisen aiheuttaneiden partikkelien laskeutuminen sekä yksittäiset tai lyhytaikaiset virtausepisodit. On huomattava, että hyllyssä on lukematon määrä "taskuja", joihin liete kerääntyy episodien aikana. Liete ei näistä "taskuista" enää virtausten mukana huuhtoudu pois. Liete siis kumuloituu hylkyyn, mikä heikentää sekä sen tutkittavuutta että arvoa kulttuuriperintökohteena.

Koska vaihtoehtoja läjitysalueen sijoituspaikaksi on useita, varovaisuusperiaatteen mukaisesti VE 13 Kustaa Aadolf etelä tulee hylätä vaihtoehtona ja läjitysalue sijoittaa jollekin vaihtoehtoisista alueista.

Helsinki 19.2.2013

Sukeltajaliitto ry

Sukeltajaliitto ry

Sukeltajaliitto ry:n mielipiteeseen yhtyvät seuraavat yhdistykset:

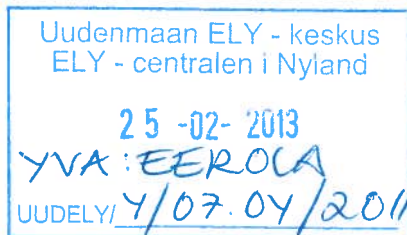
Rauma-Repola Diving Club ry, Tampere
Urheilusukeltajat ry
Merisukeltajat ry
Moonlight Divers ry
SAC Barracuda ry/rf
Suupohjan Sukeltajat - SuSu ry
Savonlinnan Urheilusukeltajat ry
Saimaan Norpat Urheilusukellusseura ry
Espoon Dyykkarit ry
Riihimäen Urheilusukeltajat ry
PSK Kupla ry
Lahden Urheilusukeltajat ry
Sukeltajat ry
Tampereen Urheilusukeltajat ry
Nousu ry

Suomenlinnaseura ry

LAUSUNTO
24.2.2013

Uudenmaan ELY-keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

LAUSUNTO HELSINGIN SATAMAN RUOPPAUSMASSOJEN MERILÄJITYSALUEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Suomenlinnaseura ry kiittää mahdollisuudesta lausua mielipiteensä Helsingin Sataman ruoppausmassojen meriläjitäysalueen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Hankkeen vaikutusalueella sijaitseva Suomenlinna on yksi Helsingin kaupunginosista ja noin 850 asukkaan ympärivuotinen koti. Lausuja Suomenlinnaseura ry on suomenlinnalaisten asukasyhdistys, jonka tehtäviin kuuluu mm. ympäristö- ja asumisolosuhteista huolehtiminen.

Suomenlinnaseura ry:llä on kommentoitavaa arviointiselostuksen kohtaan 10 (vaikutukset sosiaalisiin ja taloudellisiin olosuhteisiin):

Arviointiselostuksen kohdan 10.1.2 mukaan ”arvioitavat potentiaaliset läjitäysalueet sijaitsevat etäällä rannikon asuinalueista”. Suomenlinnassa on kuitenkin vakituista asutusta sekä kulkureittien että läjitäysalueiden puoleisilla lounaisrannoilla Länsi-Mustasaarella, Susisaarella ja Kustaanmiekalla. Lisäksi vakituista asutusta on kulkureitin puoleisilla itärannoilla Iso Mustasaarella, Susisaarella ja Kustaanmiekalla.

Etäisyyttä Suomenlinnan vakituisesta asutuksesta kulkureitiksi suunnitellulle 9,6 metrin väylälle on vähimmillään vain noin 0,2 km. Etäisyyttä vakituisesta asutuksesta läjitäysalueille on vaihtoehdossa 5 vain reilu 2 km ja vaihtoehdossa 15:kin vain reilu 3 km.

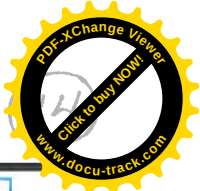
Arviointiselostuksen kohdassa 10.1.2 kerrotaan, että ”työpajassa kysyttiin mahdollisesta vaikutuksesta uimavesien laatuun sekä melu- ja valosaasteen ulottumisesta rannoille”. Kysymyksen esitti juuri Suomenlinnaseura ry. Arviointiselostuksen kohdassa 10.2 meluhaitat Suomenlinnan vakituiselle asutukselle ovat kuitenkin jääneet arvioimatta. Valosaastehaitat ovat arviointiselostuksessa jääneet kokonaan arvioimatta.

Arviointiselostuksen kohtien 10.1 ja 10.2 Pihlajasaaren ja Melkin virkistys- ja loma-asumisalueisiin painottuvat johtopäätökset ovat vääristyneet, koska niissä ei ole huomioitu Suomenlinnan vakituista asutusta ja sille aiheutuvia haittoja.

Suomenlinnaseura ry esittää, että mainitut puutteet korjataan, ja hankkeen vaikutukset Suomenlinnan vakituiselle asutukselle otetaan ympäristövaikutusten arvioinnissa huomioon.

Suomenlinnaseura ry

(02.00)

Kyölämäinen Pirkko

Lähetetty: 24. helmikuuta 2013 23:12
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: Mieli pide meriläjitysalueen YVA-selostuksesta
Luokat: Sininen luokka

Uudenmaan ELY - keskus
ELY - centralen i Nyland
25-02-2013
YVA: LEROCA
UUDELY/4/07.04/2011

Mieli pide YVA-selostuksesta Ruoppausmassojen meriläjitysalue Helsingin edustalla
(UUDELY/4/07.04/2011)

YVA menettely on rajattu koskemaan vain ruoppausmassojen läjitystä, ei ruoppaustoimintaa. Hanke luo kuitenkin edellytykset hankkeesta vastaavan harjoittamalle massiiviselle ruoppaus- ja merialueen täyttötoiminnalle, jonka ympäristövaikutukset ovat epäilemättä paljon suuremmat ja pysyvämmät kuin läjitystoiminnan. Hankkeesta vastaava onkin perustellut hankkeen tarvetta nimenomaan Helsingin kaupungin suurilla ranta-alueiden aluerakentamisprojekteilla Jätkäsaari, Kalasatama, Hernesaari, Kruunuvuorenranta ja Koivusaari.

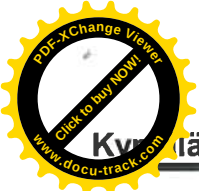
Suuri osa edellämäinituista aluerakennushankkeista on kuitenkin vasta suunnitteluvaiheessa, eikä kaikilla alueilla ole edes hyväksyttyä osayleiskaavaa. Vaikutusarvioinnin kannalta olennainen läjitystilavuuden tarve onkin esitetty kerrassaan suurpiirteisesti ja kritiikittömästi. Selostuksessa esitetyt aluerakennushankkeiden läjitysmassojen synnyn aikataulut vaikuttavat monilta osin varsin epärealistisilta. Esimerkiksi Koivusaaren mahdollisen toteutuksen aloituksen ajankohta on lehtitiedon perusteella joskus 2020-luvulla.

Kun Koivusaaresta syntyvät läjitysmassat on osana hankkeen tarpeen perustelua, on virhe, että selostuksen vaikutusarviossa ja vaikutusaluekartassa kuva 34 tämä on jätetty huomiotta. Koivusaaren massojen kuljetusreitti sijoittuu kuitenkin aivan tiheästi asuttujen rantojen tuntumaan ja vilkkaassa virkistys- ja kalastuskäytössä olevalle merialueelle.

Kuten selostuksessa esitetystä Taulukarin nykyisen läjitysalueen tarkkailutuloksista voidaan nähdä, niin läjityksen vaikutukset riippuvat suuresti läjityksen intensiteetistä ja kestosta. Selostuksesta ei kuitenkaan löydy mitään arviota tai esitystä eri läjitysalueiden käytön kestosta.

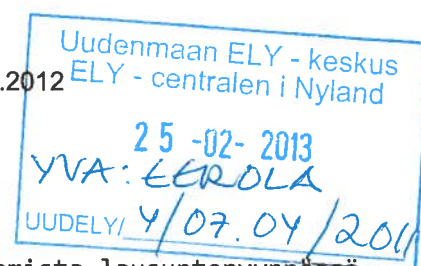
Vaikutusarvioiden kaikissa 0-vaihtoehtotarkasteluissa pitää ottaa mahdollisuutena esiin myös se, että meriläjitystoiminta lopetetaan jos hyväksyttyä tai taloudellisesti kannattavaa läjityspaikkaa ei ole. On huomattava, että Helsingin aluerakentamisen läjitysmassoja ei synny luontaisesti, vaan merialueen harkitun hyväksikäytön johdosta- mielestäni kestävän kehityksen ja merensuojelutavoitteiden vastaisesti.

On myös epätodennäköistä, että 0-vaihtoehtotarkasteluissa mainitut paikalliset hankekohtaiset läjitysalueet olisivat lainkaan mahdollisia tai poikkeaisivat oleellisesti nyt tarkastelluista läjityspaikoista aluerakennushankkeista syntyvien suurten massamäärien vuoksi.

Kyölämäinen Pirkko

Lähettilä: 25. helmikuuta 2013 8:39
Lähetetty: ELY Kirjaamo Uusimaa
Vastanottaja:
Kopio:
Aihe: UUELY/4/07.04/2011: Vastine lausuntopyyntöön 21.12.2012
Liitteet: 2013-02-25-PSK_KUPLA-UUELY_4_07.04_2011.pdf

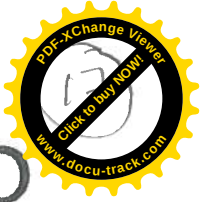
Viitaten lausuntopyyntöön 21.12.2012 / UUELY/4/07.04/2011

PSK Kupla ry. vastustaa kyseessä olevan meriläjitysalueen perustamista lausuntopyynnössä mainitulle "VE 13 Kustav Adolf etelä" paikalle, kohteen kulttuurihistoriallisiin ja virkistysarvoihin perustuen.

PSK Kupla ry. on Espoossa toimiva urheilusukellusseura. Seuramme järjestää säännöllisesti hylkysukelluksia Kronprins Gustav Adolf hyllylle. Meriläjituksen sivuvaikutukset esitetyllä "VE 13 Kustav Adolf etelä" paikalla vahingoittaisivat pysyvästi kyseessä olevan hyllyn merkitystä historiallisena hylkysukelluskohteena.

Kunnioittavasti,
PSK Kupla ry:n puolesta

PSK Kupla ry.
PL 69
02151 Espoo
email: kupla-hall@list.ayy.fi

25.2.2013

Uudenmaan ELY-keskukselle

Viitaten verkkosivuillette olevaan kuulutukseen

Lausunto yva-selostuksesta Ruoppausmassojen meriläjitäysalue Helsingin edustalla

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri toteaa asiasta seuraavaa:

Kuultavana oleva asiakirja on hyvin laadittu ja selkeä. Yvan aikana oli esittely- ja keskustelutilaisuuksia, jotka helpottivat asiaan perehtymistä.

On hyvä, että hankkeesta tehtiin yva, jossa oli monia vaihtoehtoja. Näin saadaan mahdollisuuksia ratkaista asia hankkeen haittoja vähentävällä tavalla.

Yva-selostus ei anna yksiselitteistä vastausta siihen mikä vaihtoehto tai niiden yhdistelmä olisi paras. Uudenmaan piirin mielestä selostuksen tulosten perusteella näyttäisi perustellulta viedä sedimentit kauemmaksi merelle. Aiemmin ajatellut lähempänä kaupungin rantaa sijaitsevat vaihtoehdot olisivat monipuolisesti ongelmallisimpia. (Lintujen kohdalla huomioon pitäisi ottaa myös varsinaisen pesimä-ajan lisäksi poikasaika.)

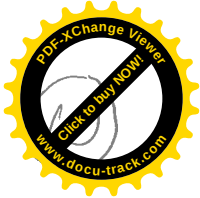
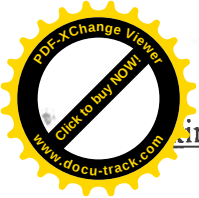
Yvan hankekokonaisuuden suurin ongelma oli, että siinä ei päästy kiinni itse ongelman syyhyn: ranta- ym. rakentamiseen, joka tuottaa läjitäystarpeen. Tätä asiaa ELY-keskuksenkin kannattaa tarkata seurattaessaan Helsingin yleiskaavan ja muiden kaavojen sekä niiden vaikutusten arvioinnin valmistelua. Tähän asti rakennushankkeita on ollut helppo suunnitella, kun niistä aiheutuva läjitäysmassojen haitta on voitu upottaa mereen. Tähän asiaan on nyt tultava muutos.

Lisätietoja

- luonnonsuojeluasiantuntija Tapani Veistola, puhelin 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON UUDENMAAN PIIRI RY.

(02.00)

Sirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Viite: Uuden ruoppausmassojen meriläjitysalueen ympäristöarviointi, YVA-menettely
Port Helsinki 19.12.2012

Asia: Eteläiset kaupunginosat ry:n mielipide viitteessä mainittuun asiaan

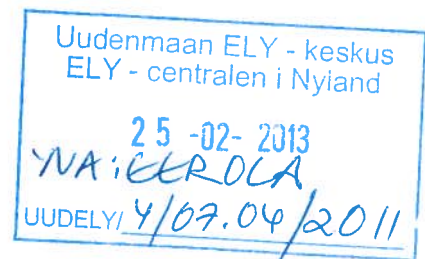
Eteläiset kaupunginosat ry on tutustunut tehtyyn arviointiin ja kuunnellut selostusta asiasta. Uskomme, että arviointi on tehty parhaan tiedon mukaan, mutta silti suunnitelma nostaa esiin monia kysymyksiä.

Onko maaläjitystä arvioitu vaihtoehtona ottaen huomioon kaikki kulut, myös meriympäristölle aiheutuva haitta. On muistettava, että Suomi on panostanut Venäjän jätevesiä myöten Itämeren puhdistumiseen. Itämeren tilaa ei saa heikentää Hgin kaupungin säästötoimenpiteenä.

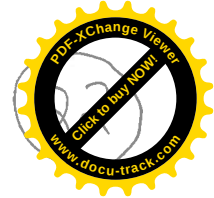
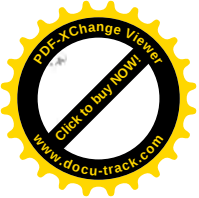
Rantarakentaminen on suosittua, koska merenpohja on usein ilmaista tonttimaata Helsingille. Tällöin kustannuksiin ei lasketa meriympäristölle aiheutuvaa haittaa. Ymmärrämme, että vesiliikenteen takia mataloituvia väyliä joudutaan ajoittain ruoppaamaan, mutta rantojen rakentamiseen pitää suhtautua erittäin pidättyvästi. Vielä rakentamatta olevat rannat ovat siksi harvinaisia, että ne tulee säästää liialta rakentamiselta. Todelliset kustannukset rantarakentamisessa ovat korkeammat kuin mitä nyt laskelmissa arvioidaan.

Meriläjitysten kasvavat määrät vaativat uutta ajattelua ja parempaa yhteistyötä naapurikuntien kanssa kaavoitus- ja rakentamissuunnittelussa. Helsingin ei tarvitse pilata merialuetta ja rantojaan.

Eteläiset kaupunginosat ry

(02.00)

Lähettilä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry
Suojelusihteeri Aili Jukarainen
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Vastaanottaja:

Uudenmaan ELY-keskus
Asemapäällikönkatu 14
PL 36
00521 HKI
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Tiedoksi:

-Helsingin ympäristökeskus
-Helsingin satama, Hannu Kärki, Olympiaranta 3, PL 800, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hannu.karki@hel.fi
-Ramboll Oy, Jari Mannila, Säterinkatu 6, 02600 ESPOO, jari.mannila@ramboll.fi

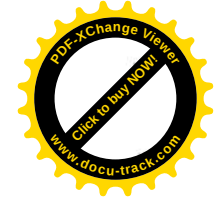
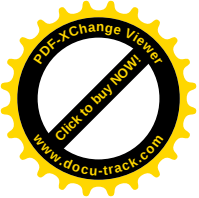
Asia: Mieliide Helsingin edustan ruoppausmassojen meriläjäytysalueen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Mielipiteen jättää Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa r.y. (rek.nro 116.353). Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Tringa ry kiittää mielipiteelle myönnetystä lisääjasta. Yhdistys on tutustunut Helsingin edustan ruoppausmassojen meriläjäytysalueen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja lausuu siitä mielipiteenään seuraavaa.

Yhteenveto

YVA-hankkeen ennakoselvitykset levähtävän linnuston osalta puuttuvat. Vaikutusten arviointi linnustoon on vakavasti puutteellinen. Levähtävä linnusto tulee selvittää ja vaikutukset etenkin alliin arvioida ennen hankkeen jatkoa.

Perustelut

Hankkeen merenpohjan eliöstön tutkimukset ovat olleet melko pienialaisia läjitysvaihtoehtojen alueiden kokoon ja määrään nähden. Hankealueen levähtävää lintulajistoa ei ole selvitetty lainkaan. Maailmanlaajuisesti uhanalaiselle allille (*Clangula hyemalis*) erittäin tärkeä levähdysalue löytyy läjitysalueiden vaikutusalueelta. Alleja esiintyy hankkeen vaikutusalueella runsaasti muuallakin kuin YVA:n viittamassa selvityksessä, jossa oli tutkittu etukäteen valittuja alueita (Ellermaa & Lehikoinen 2011). Osoituksena tästä lausunnon liitteenä 5 Tringan laskentoihin perustuvaa karttaa, jossa osoitettu alueita, joilla alleja esiintyy. Ne eivät ole rinnastettavissa kuitenkaan YVA:n kannalta riittäviin selvitykseen, sillä kartoitettu alue ei kata kokonaan hankkeen vaikutusaluetta.

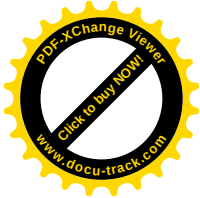
YVA-selostuksen arvio hankkeen linnustovaikutuksista ovat puutteellisia. Arviointi ei perustu parhaaseen ekologiseen tietämykseen ja se perustuu osin toiveajatteluun lintujen käyttäytymisestä. Arvio ei ota huomioon läjityksen sedimentoitumismallinnuksia ja pohjabiomassan pitkäaikaista romahtamista, jotka on osoitettu ja esitetty YVA-selostuksessa toisaalla. Taulukarin läjityksen seurannassa osoitettu pohjabiomassan romahdukseen perustuva paikallinen ekologinen katastrofi ei arvion mukaan pätsisi alleihin. Allin uhanalaisuuden yhdeksi syyksi epäillään kuitenkin ravinnon puutetta Itämerellä. Läjityksen aiheuttama sedimentoituminen heikentäisi kiistatta alleille elintärkeitä ruokailualueita ja biomassaa, vaikka läjitys rajattaisiin tapahtuvaksi johonkin tiettyyn vuodenaikaan, jolloin alleja ei alueella esiinny. Mitään konkreettisia esityksiä lupaehdoiksi ei tältä osin edes YVA-selostuksessa esitetä. Allia käsitellään arvioinnissa kuin mitä tahansa suotuisan suojelutason lajia, vaikka lajin suojelun tulisi olla yhtenä tärkeimmistä prioriteeteista vaihtoehtojen harkinnassa – se on uhanalaisin lintulaji, mitä Suomessa tavataan säännöllisesti. Suomi on myös avainasemassa allin suojelussa merkittävän osan maailman populaatiosta levähtaessä Suomenlahdella.

Uloimmat läjitysvaihtoehdot ympäristöineen ovat kaiken kaikkiaan liian heikosti tutkittuja (muutamia pohjanäytealueita, ei linnustoselvitystä jne) lupien myöntämisedellytyksiin nähden ja huomattavienkin luontoarvojen turmeleminen näin ollen mahdollista. Esitetty jälkiseuranta (esim. sivut 117-118) vastaisi laajuutta, joka tulisi toteuttaa ennen hankkeen lupaprosesseja eikä vain jälkeen. Yhteysviranomaisen tuleekin vaatia ne toteutettavaksi ennakoon vielä osana YVA-prosessia.

Koska Suomella on ulkomeren Natura-alueiden perustaminen kesken, potentiaalisia Natura-alueita ei saa, lainsäädännönkään näkökulmasta vaarantaa tai turmella siihen asti, kunnes verkosto on perustettu. Ilmeisesti selvityksiä ei ole tehty tästä näkökulmasta, vaikka tiettyjen luontodirektiivin elinympäristöjen esiintymistä (meriajokasniityt yms) on muutamassa pisteessä arvioitu. Neljä ulointa läjitysvaihtoehtoa eivät tule kyseeseen pelkästään tästä syystä ainakaan ilman täydentäviä Natura-kelpoisuusselvityksiä.

YVA-selostus ei esitä haittojen lievittämiseksi erityisen konkreettisia lupaehdoja eikä analysoi tällaisten ehtojen toteutuskelpoisuutta (suostuuko esim. hankkeen toteuttaja niihin). Nähdäksemme tarvittavat lupaehdot haittojen lieventämiseksi (menetelmät, tekniikka, aikarajoitukset) tulee olla tarkasti kuvattuna YVA-selostuksessa.

Selostuksessa esitetty grafiikka on suttuinen eivätkä asteikot ja syvyyskäyrät erotu. Ilmoitetut läjitysalueiden syvyydet eivät vaikuttaisi vastaavan kaikilta osin Maanmittauslaitoksen merensyvyystietoja (ladattavissa vektorigrafiikkana MML:n kotisivuilta).

Lopuksi

Tringa katsoo, että Helsingin edustan ruoppausmassojen meriläjitysalueen ympäristövaikutusten arviointia on vielä täydennettävä linnuston osalta ennen läjitysalueen lopullista valintaa.

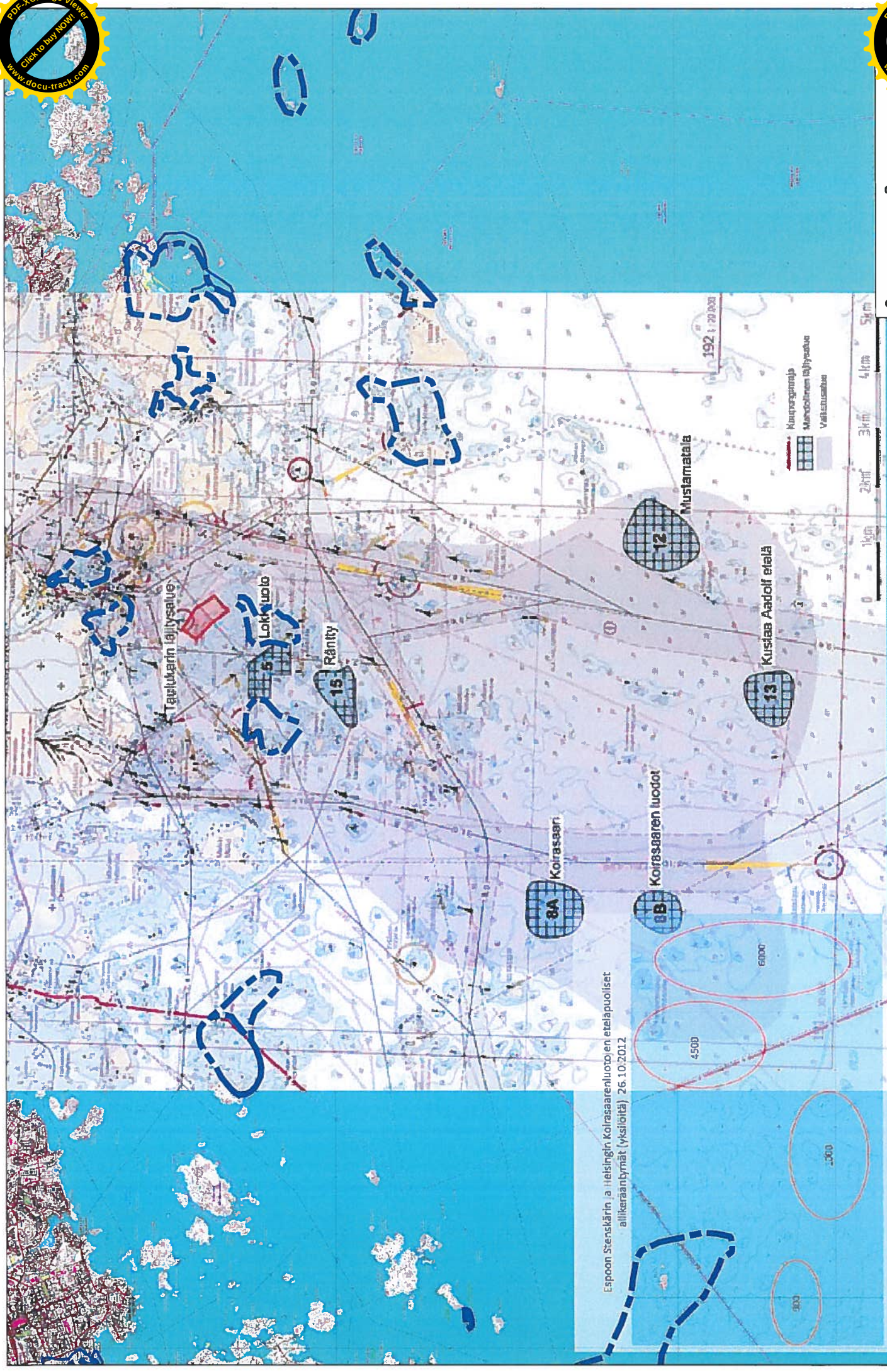
Helsingissä 28. päivänä helmikuuta 2013
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Liitteet

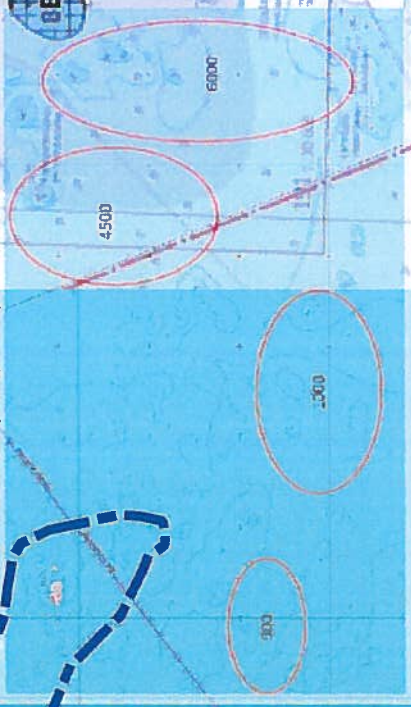
Kartat 1 – 5, joissa esitetty hankealueen allien esiintymisalueet.

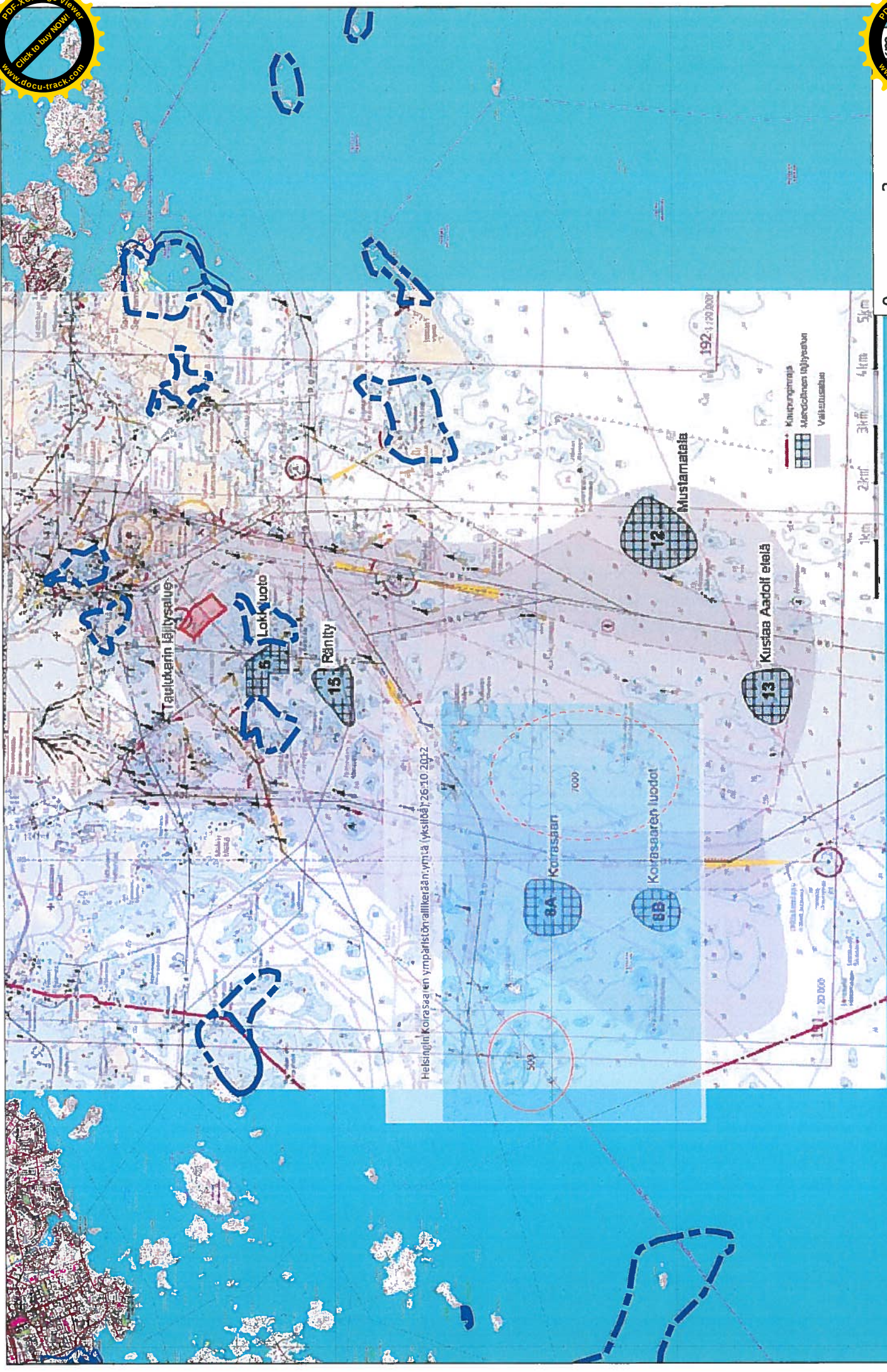
Lähteet

Ellermaa, M. & Lehtikoinen, A. 2011: Alli – Uudenmaan runsain vesilintu syksyllä 2011. Tringa 4/2011.
Globally Threatened Bird Forums – Long-tailed Duck <http://www.birdlife.org/globally-threatened-bird-forums/>

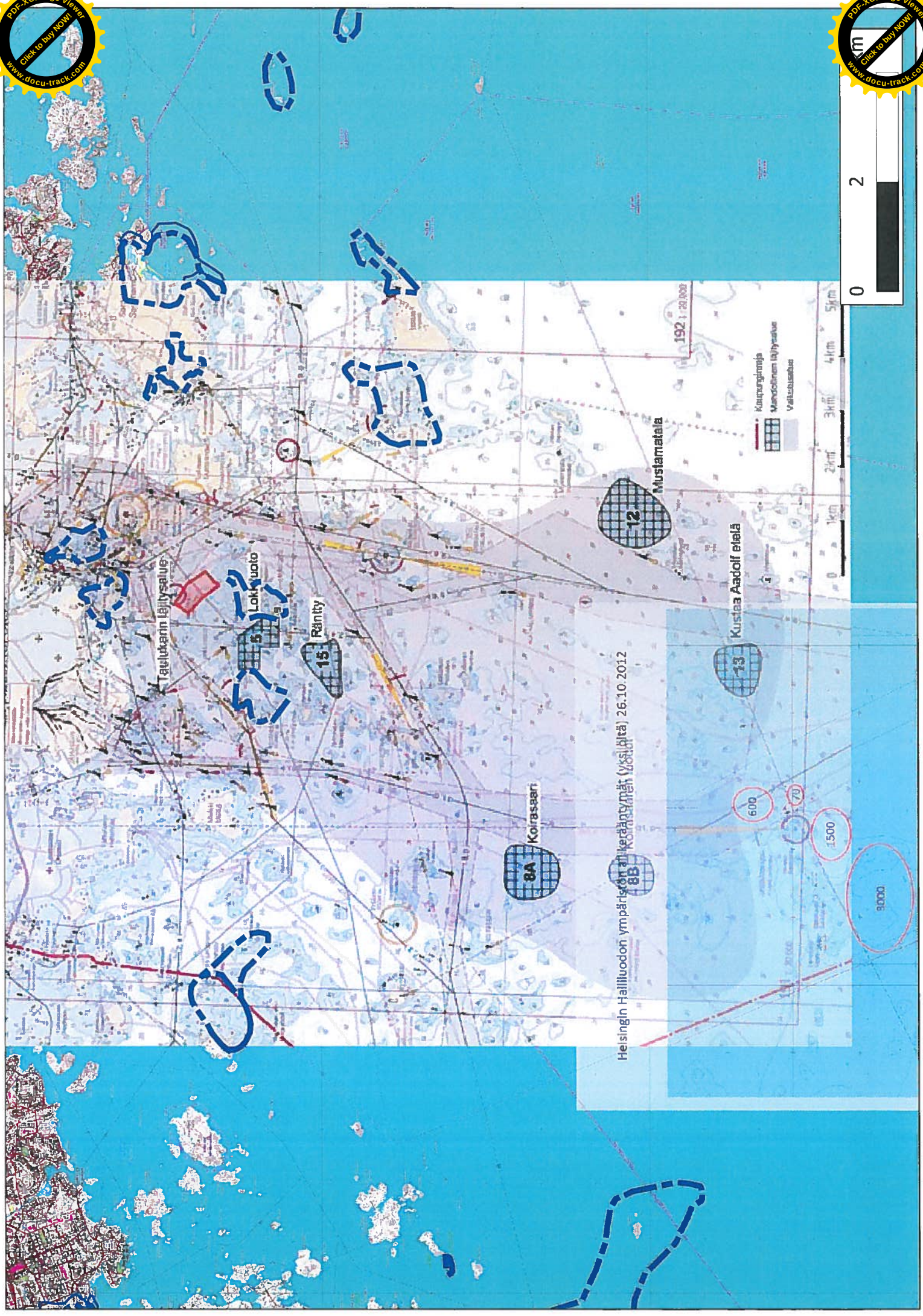

Espoon Stensjärvi ja Helsingin Korasaarenluodon eteläpuoliset
allikaantymät (yksilöitä) 26.10.2012

Helsingin Korasaari ympäristöaluerakennusta (yksilöä) 26.10.2012

Helsingin Hallituksen ympäristön ja kaavoitusosasto (yksi kpl) 26.10.2012

Alikeräntymät (yksilöä) Helsingin ja Espoon merialueella 26.10.2011.
eiden Es1, He0-He3 tiedot ovat taulukossa. Alueiden ulkopuoliset määrät
ovat tarkennettu kartalle.

Ilkieräntymät (yksilöä) Helsingin ja Espoon merialueella 10.14.2011.
iden Es1, He0-He3 tiedot ovat taulukossa. Alueiden ulkopuoliset määrät
ovat tarkennettu kartalle.